

narodov na svoj jezik preložimo, in jih naši narodnosti spodobno primerimo. Tako delajo vsi izobraženi narodi: Angleži, Francozi, Nemci in Talijani. Berž, ko se je med katerim teh narodov kak dober igrokaz vrodil, ga kmalo vsi drugi na svoj jezik pretočijo; zakaj bi jih mi v tem ne posnemali, ki še nimamo nobenega gledišča, nobenega igrališnega društva? Razun tega, da si bojo naši domorodniki s slovenskimi igrokazi včasih kako večerno veselje napravili, se bo z njimi tudi venec kratkočasnega berila umnožil, kakoršnega nam še sila veliko manjka. Slovenski igrokazi bi pa utegnili tudi najmogočnejše sredstvo biti, naš ženski spol za slovensko narodnost oživiti, za katero je dozdej skoro čisto mrtva. Častiti gospod Matija Majar je v 25. listu lanskim „Novic“ temeljito dokazal, da le kazališče v domačem jeziku more slovenske gospé in gospodične sprijazniti s slovensko narodnostjo. In ker so igrokazi sploh tistim najkoristnejše berilo, ki se iz njih kakega jezika učijo, bojo slovenski igrokazi tudi v tej zadevi mnogim prav posebno ustregli.

Iz velih Mun v Čičarii 31. merca. — Otroci in pa oginj niso nikoli dosti obvarovani. 26. dan t. m. popoldne okoli četrte ure nese neki otrok ogenj iz ene hiše v drugo; po poti mu pada na tla in za malo časa se pokaže strašen požár, ki spremeni več od 40 stanovanj v pepel, in tako je večidel pogorel veli-Bergud, ekspositura jelšanske dekanije, dve uri zgorej Kastve na Krasu. Mislite si žalost in siromaštvo teh nesrečnih ljudi! Oj! da bi vendar kadaj nesreča taka ljudi zbrihtala, na ogenj in otroke pazljivišim biti in nevarno žerjavico le v varni posodi čez pota in memo hiš nositi! — „Sušec z glavo zvije ali pa z repom“; pri nas jo je zavil z repom; že celi dan gré dež s snegom — pa veseli smo ga, ker že dolgo časa ni bilo kapljice izpod neba; sedaj še le bojo travniki in njive zeleneli. Žita so srednje pri nas; krompir nam nič ne gnjuje; zdaj še le so ga začeli saditi. Zelje se nam zdrav in okusen derži v kadéh. Drugikrat kaj več.

Sajovec Jakob.

Iz Ljubljane. Domači batalijon, ki nas je v četrtek zapustil, je bil pred odhodom v pričo obile množice ljubljanskih prebivavcov z vinom in smodkami prijazno gostovan; tudi čez 120 fl. v dnarjih se mu je za popotnico nabralo. „Srečni!“ je bil slovojemanja serčni poslednji klic.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Če pomislimo, kar se je poslednji teden spet zgodilo, se nam čedalje bolj upanje kerči, da bi se mir ohranil. Je sicer mala pešica ljudi, kateri preziraje vse, kar se počenja na Sardinskem in Francozkem, obstanek miru s tem zagovarjajo, da vlade „nimajo dnarja za vojsko“, — al ti ne pomislijo, da tak piškav mir — Nemci ga imenujejo „bewaffneter Frieden“ — če dolgo terpi, več stroškov prizadeva kakor vojska. Če majhna in zlo zadolžena sardinska dežela potrosi sedaj vsaki dan za svojo armado 280,000 frankov, vendar to dosti očitno kaže, da tam, kjer se je huda strast za boj unela, je vse mirno dnarno prevdaranje že davnej šlo rakom žvižgat. Sardinci po vsaki ceni hočejo vojsko; kdor ni tega pred verjel, bo saj zdaj verjel, ko bere pismo, ki ga je predsednik sardinskega ministerstva, grof Cavour (Kavur), kateri, rekli bi, v laških homatijah zvonec nosi, 17. dan p. m. angležkemu ministerstvu pisal! V tem pismu se silno huduje nad avstrijsko vlado in med drugim pravi, da sardinska vlada ne bo orožja iz rok položila, dokler bo avstrijska vlada druge laške vlade zoper Sardinijo hujskala, — dokler bo njena armada od Pada noter do verba Apenin kraljevala, — dokler bo v močno terdnjavo predelana Piačenca z vedno nevarnostjo Sardinii žugala itd. Kdo more miru pričakovati iz take strasti! Če pa se ozremo na Francozko, pa ne slišimo

nikjer, da bi francozka vlada berzdala ošabnost sardinsko, marveč olja vlija v oginj. Ko je unidan Cavour zapustil Pariz, ga je cesar Napoleon s tem poslovil, da mu je rekel: „Kongres bo nam pomagal ali k častnemu miru ali pa k prav pravični vojski“. Kako silno se (pa zlo natihome) francozka vlada za vojsko pripravlja, se vidi dalje iz tega, da kakor v vojski v Krimu je tudi zdaj vsaki regiment pešcov pomnožila s četrtem batalijonom; to znaša skupaj pri vseh 100 regimentih 80,000 pešcov več. Kaj pa hoče Napoleon s tem doseči, da se tako silno poganja za laško deželo, smo še le te dni prav očitno zvedili iz švicarskega časnika „Bund“, kateri stoji v prijateljski zvezi s francozko vlado. Cilj in konec Napoleonov po tem časniku je, da vse laške dežele stopijo v zvezno državo; na čelu nje ima stati papež; Sardinija ima biti oskerbnica vojaških zadev te nove Italije, ktere srednik bi bil Napoleon sam, kakor je bil stric njegov, rajnki cesar Napoleon, nekdanj švicarski deželi; po vsem tem bi bil Napoleon varh (protektor) laške države naproti Avstrii. Tak kruh ima biti iz te moke! Da avstrijska vlada v takih okoljshinah ne more rok križem deržati, je gotovo. Še precej vode pa bode preteklo, preden se bo zvedilo, kaj bo; zakaj gotovo je nek, da konec tega mesca se bo še le začel kongres, v katerem bode vsaka vlada nadomestovana po 2 pooblastencih. Ni še gotovo, ali bojo tudi sardinsko vlado pustili v ta zbor; pa Cavour je šel ves potolažen domú, ker se mu je obljubilo, da bode francozka vlada še bolje se potegnila za Sardinijo kakor bi se potegnila ona sama. V „Wien. Ztg.“ se iz Pariza 30. marca piše, da s kongresom si hoče francozka vlada le — več časa za vojskine priprave pridobiti.

Iz Tersta. Pred nekimi dnevi je šlo več vojnih bark iz Tulona na morje, bralo se je takrat, da za to, da se bodo na morju vadile. Ne vemo, ali jih je vihár zanesel, ali so pot zgrešile, toliko pa je gotovo, da so vidili ljudje te dni devet francozkih bark v jadranskem morju ne dalje od Tersta. — Nekdo, ki je bil pretečeni teden v Turinu, pripoveduje, da sedí ondi vse kakor na koprivah in da se morajo naših cesarskih lotiti ali pa domá punt napraviti.

— C. k. ministerstvo je dovolilo, da se napravi mesarska kasa v Terstu. Namen te kase je: Pripomoči mesarjem, da si kupijo živine, kolikor je potrebujejo, in jim vendar ni treba od družih ljudi dnarjev na pòsodo jemati, kar je večidel zlo težavno; — storiti, da bodo kupčevavci z govejo živino in kmetovavci živino v Terst ali njegovo okolijo gonili, ker bodo vedili, da jim bo blago urno in gotovo plačano. Glavnica te kase je s 90000 fl. avstr. velj. ustanovljena. V Terstu štejejo 60 mesarjev; ker bo mogel pa vsak mesar, kateri bo hotel kase deležen biti, 500 fl. avstr. velj. zagotovšine vložiti, se vjema tretji del glavnice z vloženimi zagotovšinami.

Iz Českega. „Bohemia“ piše: „Žandarmeriji v Ledechu je bilo povedano, da od nekega kakih 40 let starega moža blizo Ledeca že skoraj tri leta ni bilo ne duha ne sluha, zdaj pa se ljudje pomenkvajo, da ga ima njegov brat zapertega. Ko je brat zvedil, da je žandarmerija na noge stopila, je izpustil jetnika 14. marca. Osnažil ga je, položil na posteljo v stanici in dal s sv. zakramenti previditi. Ko je prišla žandarmerija 15. pr. m., je zvedila, da je bil nesrečni človek blizo tri leta v svinjaku zapert; jed je dobival skozi majhno luknjo. Terpel je silne muke v tej nesnažni ječi; to se vidi iz tega, da mu nobena noga nič več ne pomaga. Um svoj je še zdrav ohranil. Čudno pa je to, da pravi nesrečni človek, da si je sam izvolil to prebivališče!

Iz Lombardije in Beneškega. Razne, pri upravnih in sodnih gosposkah hranjene položne pisma in dnarje so prepeljali v Verono. Kadar se bo moglo kolikaj sopet piemontežki vladi upati, se bodo izročile dotičnim dnarnicam

nazaj. Sploh se ne pogreša nič previdnosti, ako bi se res primerila vojska. Tako so tudi kuper, kar ga je bilo, v dnarni kovavnici, ktera je nehala dnar kovati, kakor tudi zalogo tabaka in cigar v Verono prepeljali.

— 23. marca so železnico od Verone do Trijenta na Tiroljskem brez vse slovesnosti odperli.

— Gospoda Vidi in Creazzo, ktera sta šla v Kino in izhodno Indijo po semena židnih gosenc, sta prišla 13. februarja v Kalkuto.

Iz Srbije. Knez Mihael bo neki prevzel začasno vlado namesti svojega očeta Miloša, kateri zlo boleha in se bo zavoljo tega za nekaj časa v Kragujevac podal. Mladi knez Mihael je ljubljene serbskega naroda; vse ga ima rado, gospoda in prosti seljan!

— Ruski car je poslal knezu Milošu red belega orla.

— Knez Miloš boleha že več časa za neko serčno boleznijo. Poslednji čas se ga je tako zlo lotila, da je dal imenitnega zdravnika iz Pešta v Beli grad poklicati. Ta mu je svetoval, se kolikor je moč vseh dušnih in telesnih del zderžati.

Iz Rusije. Iz Petrograda. Iz tega, kakor ondašni časniki pišejo, se dá skleniti, da kar nič s Francozi ne vlečejo. — Večkrat je bilo že rečeno, da se Rusija kar nič ne pripravlja za vojsko; pa to ni res! Pripravlja se, pa tako skrivaj, kakor more. Nek imeniten general je neki rekel, da bo skoro skoro armada na avstrijski meji stala. Ali je res ali ne, je težko povedati v sedanjih homatijah, ko se vse križem govori.

— Iz Petrograda razglša telegraf od 1. aprila, da prihodnjega 20. septembra, ko bo carov naslednik, veliki knez Nikolaj polnoletnost dosegel, bo car oklicati dal patent za osvobodjenje kmetov.

Iz Černe gore. Tudi Černogorci se nekako za vojsko pripravljajo. Sliši se, da sekajo les, iz katerega bodo delali kola za svoje kanone. Sploh se govori, da bodo Černogorci čez Kotar planili, koj ko se vojska na Italijanskem začne. Mislijo ljudje, da francozki konzul v Cetinju kneza Danila zlo podpihuje. Prinesel je tudi 100 s srebrom okovanih pištol iz Francozkega, da naj jih razdeli knez med tiste, kateri so se v boju na grahovem polju najbolj zoper Turke obnesli.

— Knez Danilo ni prav nič zadovoljen s komisijo, ktera ima uravnati meje med Černogoro in Turčijo.

Iz Italije. Iz Sardinskega. Genuški veliki škof je močno zažugal duhovšini, ako bi se prederznila očitno ali pa s prižnice kralju, vladi kaj očitati ali to, kar stori kralj ali pa vlada, grajati, ali kateri bi v družinah tistih, ki so mogli v vojake iti, reči trosili, ktere jim zupanje do srečne vojske poderajo.

— Grof Cavour je 31. marca Pariz zapustil, preden pa je iz Pariza odrinil, je domu po telegrafu vediti dal, da sardinska reč dobro stoji.

— Iz Rima. Prečudno novico smo brali te dni v laških časnikih, ktera, kakor pravijo, razodeva, zakaj cesar Napoleon mora vojsko začeti za Lahe. Sedanji francozki cesar Napoleon je namreč prisegel leta 1833 kot ud puntarskega društva „Giovine Italia“ strašno prisego; prisegel je z dušo in telesom, da bo tujce iz dežele sognal; rekel je, da ga sme slednji ubiti ali ustreliti, ako bi ne ostal mož beseda. — Kar je takrat sejal, zdaj žanje. Kot cesar bi rad se rešil obljub, ktere je v svoji mladosti storil, pa mogoče mu ni. Kljukajo in terkajo mu vedno na vrata, ga opominjajo storjenih obljub, in nič ne dé, ali ga opominjajo z besedami ali z bombami, kakor ga je opominjal Orsini!

— Od Sardincov ne pričakuje noben pameten človek nič, in kdor vé, kako se italijanske ljudstva med sabo čer-

tijo, zlasti pa Rimci in Napolitani, se mora smejati vsakemu, kdor blede kaj od zedinjene Italije. Rimci pravijo, da še zveličanja po smerti ne želé v družbi z Napolitani!

— 25. marca je sedel papež, ko se je v cerkev peljal, med kardinaloma Bonald in Rauscher; uni je Francoz ta pa Avstrijan! S tem morebiti je papež hotel pokazati: naj bi se Francoz in Avstrijan pomirila in zedinila.

Iz Švajca. Francozi kakor tudi Piemontezi so kupovali v Švajci konj, kolikor so mogli, dokler ni bilo prepovedano, jih iz dežele prodajati. Samo v Ciriškem kantonu, v katerem je sploh malo konj, so jih čez 200 kupili in iz dežele gnali. Se ve, da so zlati Napoleoni, s kterimi so jih plačevali, ljudi lahko premagali!

Iz Francozkega. Minister vojaštva je dal 200.000 vojaških oblek napraviti in en sam barantač jih je nek 70.000 prevzel za napravo.

— „Le Nord“ piše, da je v Lionu in kakih 12 ur okolj tega mesta svojih 120.000 Francozov, kateri so pripravljani, zdajci v vojsko planiti. Ob cesti čez goro Cenis, ki pelje iz Francozkega na Piemonteško, so postavili barake za Francoze in kamor se človek ozre, vidi hram za hramom za njih hrano.

— Grof Cavour je bil 26. marca od cesarja Napoleona sprejet; dalj časa sta bila sama. Potem je obiskal princa Napoleona, nazadnje pa grofa Walewskita.

Iz Angležkega. Telegraf je iz Londona naznanil, da je lord Russel-ov predlog zoper volitveno postavo, ktero je ministerstvo nasvetovalo, zmagal s 330 glasovi zoper 291. To je v sedanjem času sila važna novica, ker v tem ne ostaja sedanjemu ministerstvu nič družega, kakor odstopiti ali pa državni zbor razpustiti. Telegraf od 1. aprila naznanja, da se je ministerstvo o tej zadregi skoraj tri ure posvetovalo in potem je ministerstva predsednik, lord Derby kraljico prosil, naj ga pred-se pusti. Ni še znano, kaj je opravil.

Iz Turškega. Omer paša pride za nekaj časa iz Bagdada v Carigrad. — Odborniki iz Bosne in Hercegovine so imeli že eno konferencijo z ministerstvom, v kateri je bilo govorjenje od poboljšb in preuredb, ktere misli turška vlada v imenovanih deželah vpeljati.

— Turki in Černogorci so si začeli zopet bolj pogostoma zabavljati in se vzajemno s kervavimi glavami domú pošiljati.

— Kakor vse dežele, se je začela tudi turška za vojsko pripravljati in zbira večje oddelke armade v Bulgarii, na gerški meji in pa tudi v Bosni.

Darovi za Vodnikov spominek:

Janez Vodnik, mlinar v Dolu 2 fl.

Pogovori vredništva. Gospod J. S. v vel. M.: Nič nismo mesca nov. prejeli. — Gospod D. Š. v K.: Prosimo, da bi poslale pesmi kako drugače obernali. — Gospod A. K. Cest: Novice (1/4 l.) za 1858 so Vam bile že davnej poslale; obrnite se do ondote pošte. —

— Kdor ima še čedne letošnje „Novice“ od mesca januarja, februarja in marca in ga je volja jih prodati, naj jih pošlje v tiskarnico Blaznikovo.

Gosp. predsednik Terpin so v pisarnico kmet. družbe dali velik šakelj laške ali papešve repice, ktera se je jela poslednji čas za živinsko klajo močno priporočevati. Kdor želi te repice, ktera se saj na Krajskem le redko nahaja, za seme saditi, naj pride sam ali naj pošlje po-njo v pisarnico kmet. družbe (v Salendrovih ulicah nad Bregom), kjer je bo zastoj za seme nekoliko dobil.